

RODOLJUB.

Glasiło „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

23. števil.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1894.

IV. leto.

Slovinci!

Družba sv. Cirila in Metoda nosi v sebi vesolnje Slovenstvo, a najmileji so jej ta trenotek rojaki onstran Karavank.

Zakaj? Zato, ker smo storili za nje do sedaj najmanj.

Vender pa jim je materina beseda tako ljuba, kot nam vsem drugim Slovencem in ohraniti jo želé sebi in svojim potomcem prav tako, kot to želimo mi vsi.

Že dolgo časa je iz navedenega vzroka v namenih podpisane družbe slovenska ljudska šola v Velikovci na Koroškem.

Vodstveni seji naše družbe sklep pa je bil te dni tak, da začnemo s prihodnjo pomladjo zidati v Velikovci slovensko šolo, ki bode štirirazredna in izročena čč. šolskim sestram iz materine hiše v Mariboru.

Že imamo prav blizu mesta za 1.250 gld. nakupljen tej šoli prelep stavbeni prostor; šola z bivališčem za sestre pa nas utegne stati krog 15.000 gld.

Rojaki po vseh pokrajinah našega ozemlja! Naša Velikovška zadeva Vam bodi, prosimo Vas, pri srci tako, kot so Vam pri srci Vaše najožje rodbinske zadeve.

In Ti rodoljubno ženstvo po Slovenskem! Ti si v naši družbi spričalo požrtvovalnost, o kakoršni ni vedela praviti do danes slovenska zgodovina. V svesti smo si tega, da boš tudi ob tej naši koroški šoli našlo srečnih potov in onih načinov — ki Ti je naréče Tvoja domoljubna iznajdljivost.

Vsak „Vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda“ prišpeli najmanjši dar nas je volja objaviti v naših časopisih.

Slovinci! S tem označenim Vam činom bomo stopili pač mogočnim korakom naprej v prospeh verskih teženj mej nami; v prospeh dinastičnem učtu našega ljudstva; v prospeh in brambo naše narodnosti v ljubljani slovenski domovini.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, 19. novembra 1894.

Tomo Zupan,
prvomestnik.

Luka Svetec,
podpredsednik.

Andrej Zamejic,
ud družbinega vodstva.

LISTEK.

Stari Polhovec.

(Črtica. Spisal Zamoščan.)

„Hej, hej, metle kupite, metle. Goste so, nobena smet jim ne uide; dam jih prav po ceni.“ In prodajalec, suh sključen možiček v prtenih hlačah, se široko razkorači pod vaško lipo, kliče k sebi množico, ki vre iz cerkvice. „Kaj od starega Polhovca nočete kupiti? Ti reč sežgana! Po ceni so, nič dražje ko po dvajseticah.“ Metlar se huduje na mimogredoče ter na vse kriplje ponuja svoje brezove izdelke. „Glej ga, glej starega Polhovca, kako se je danes razvnel, najbrž ga ima malo pod kapo.“ Širokopleč kmet, ki je govoril te besede, privleče svoj zamazan mehur izza pasa ter ga pomoli tovarišu. „Da“, odgovarja mu ta in polni svojo pipico „prav praviš, Luka. Srečo ima to človeče, srečo, večjo kot pamet.“

Le glej, danes zopet speča vse, poprodal je že do malega.“ Ni se motil kmetič. Ostalo ni Polhovcu nič drugega, kakor leskova trta, s katero je imel metle zvezane, in svetle dvajsetice v žepu. Teh se je možiček najbolj veselil. Veselega obraza je krevsal proti svoji leseni bajti na Zgrivni

I.

Svojega rojstva se Polhovec ni mogel posebno veseliti, saj svojih starišev niti poznal ni. Ko je šel rajniki Zoré nekega jutra v listnico po stelje, dobi jokajoče dete v njej. Neusmiljen ni bil Zoretov oče. Rahlo pobere malo dete v svoje okorne roke ter je nese zakonski polovici. „Veš kaj, stara, jaz tako pravim, in tako bo. Bog ni blagoslovil najinega zakona, naj ostane pa to otroče pri nas. Videti je umno.“ Mati ni ugovarjala. Mali Ambrožek, kakor so ga po župnikovem naročilu imenovali, ostal je pri Zoretovih. Skoro na to prejme župan od sodišča pisanje, da dobi Ambrožek ali njegovi redniki vsak mesec

Prememba volilnega reda.

Najbolj pereča, pa tudi najbolj nevarna stvar, katero mora rešiti sedanje ministerstvo, je vprašanje o premembi sedaj veljavnega volilnega reda.

Znano je, da je morala prejšnja vlada odstopiti zategadelj, ker je hotela z vednostjo in na željo cesarja samega odpraviti kričečo krivico, katera se dela celim slojem prebivalstva s sedanjem volilnim redom.

To pa ni ugajalo gospodovalnim narodom in slojem. Vajet nečejo dati iz rok. Gospodarji hočejo ostati za vsako ceno, četudi so le po krivici postali gospodarji. Zategadelj so zavrgli načrt prejšnje vlade glede premembe volilnega reda, vsled česar je odstopilo takratno ministerstvo. Največ zasluge za to grè možu, kateri je zastopnik slovenskih kmetov, četudi se zanje še toliko ne meni, kakor za lanski sneg, namreč grofu Hohenwartu.

Ta nemški grof je v nerazumljivi zaslepljenosti sestavil zvezo katoliških poslancev z nemškimi judi in sebičnimi, le za svoj žep in za svojo moč skrbnimi Poljaki. V to zvezo z judi in judovskimi liberalci so vstopili tudi pobožni slovenski poslanci Klun, Povše, Pfeifer, Globočnik, Vošnjak in Robič z grofom Hohenwartom vred. Ta zveza more obstati le toliko časa, dokler jo podpirajo imenovani slovenski poslanci. A dasi je storila že jako mnogo zlega in še prav nič dobrega, dasi je osnovana za to, da vzdri gospodstvo judov in Nemcev nad kristijani, vender je slovenski katoliški poslanci še niso zapustili, še vedno tlačanijo najhujšim sovražnikom našega naroda in katoliške vere, potem pa se v nezaslišani predrznosti upajo doma kričati, da je vera v nevarnosti.

tri srebrne tolarje. Dosti je bilo to, dosti. Ljudje so potem uganili, da je Ambrožek sin bogatega očeta, kateri se ga pa sramuje. A gotovega ni vedel nihče, kajti župan in župnik sta molčala o tem.

Detinska leta je preživel mali rejenček v družbi vaških otrok. Z njimi se je igral, smejal in jokal. No, jokú je vžil prav malo. Ambrožek je bil namreč nekoliko prismojen od rane mladosti do pozne starosti. Če so se drugi jokali, se je on vedno režal ko pečen kostanj, le redki so bili časi, da se ne bi glasil njegov „hi-hi-hi.“ Zoré se je zmotil misleč, da bo Ambrožek umen deček. Še sam je večkrat dejal: „Dve reči sta me najbolj prevarili v življenju. Oni vranec, ki sem ga kupil od Lačiskega Tomaža, in Ambrožek.“ Imel je prav Zoré. Rasel ni najdenček v modrosti pri Bogu in pri ljudeh, ampak napredoval je od dne do dne v budalosti. Bil ni za nobeno rabo. Klatil se je po vasi. Njegova šibka postavica, „hi-hi“ in smešni obraz je napravljalo ljudem mnogo smeha. A imel je naš Ambrožek srečo. Četudi je bil prismojen, vender ga je ljubil Zoré ko svojega sina. Zapustil mu je na smrtni postelji petdeset tolarjev v gotovini. To je že nekaj, kaj ne; a Ambrožek se ni zmenil za to, denar je shranil župan. Za svojim rednikom mu je bilo hudo; jokal je, da ga ni bilo mogoče potolažiti.

Tako govoré tisti, ki so se združili z judi in brezverci na ohranitev sedanjih razmer.

Od vsega početka, kar se je ustanovila ta zveza, smo jo obsojali z vso odločnostjo in z veseljem smo pritrdili tistim vrlim, nesebičnim slovenskim poslancem, ki niso hoteli dati svojih čistih rok judom in prijateljem judov, nego se rajše ločili od svojih tovarišev. Ti pošteni poslanci, katerim smo vsi hvaležni na njih odločnosti, so: dr. Ferjančič, dr. Gregorec, grof Koronini, Kušar, dr. Gregorčič in Nabergoj.

Tisti slovenski poslanci, ki so se zvezali z judi zoper svoje katoliške rojake, pokazali so sedaj novič, da jim ni nič mar za korist in blaginjo niti svojega naroda, niti katoliškega prebivalstva sploh, pokazali so, da jim gre nad vse skrb za Nemce, za jude, za brezverske socialne demokrate, da pa jim ni prav nič za pravico in za katoliške obrtnike in kmete.

Hohenwart je namreč izdelal načrt volilni preosnovi. Po tem načrtu se ustanove posebne delavske zbornice, v katere bodo obrtniki delavci volili svoje zastopnike, ti pa zopet poslance. Volile bodo te zbornice 23 poslancev.

To je nezaslišana krivica. Tisti kmetjski in mestni ljudje, ki plačujejo manj davka, kakor pa bi ga bilo treba, da bi sedaj imeli volilno pravico, ki pa vender nekaj davka plačujejo, tisti tudi odslej ne bodo imeli volilne pravice. Mojster na primer bo davke plačeval, pa ne bo imel volilne pravice, njegov pomočnik, ki nič ne plačuje, pa jo bo imel.

Pri Zorétovih ni hotel več ostati, živila ga je torej vas sama. Danes je jedel in spal pri tej hiši, jutri pri sosedu, in tako je šlo v krogu naprej. No, vaščani se niso pritoževali, ker taka postavica, kakor je bil Ambrož, ne porabi veliko. In res je bil skromen v jedi in pijači. Oblekel je, kar mu je kdo dal. Naj bo preozko ali preširoko, vse je bilo zanj dobro. Le na jedno stvar je pazil — na polhovko. Podedoval jo je po ranjem Zoretu in odslej jo je nosil v mrazu in vročini, po zimi in po leti. Radi tega se ga je prijelo ime Polhovec. On se ni hudoval, ker so ga prekrstili. „Hi-hi, Polhovec, lepo ime, hi-hi.“ „Kaj pa boš vendar, ko dorasteš?“ vprašal ga je včasih ta ali oni. „Ambrož bom, hi-hi, Ambrož,“ bil je njegov učeni odgovor. In res ni postal nič drugega, kakor prejšnji budalasti Ambrož. Govorili so sicer, da se z leti tudi bolj zaveda, celo za kako delo je prijel, a bil je vendar še precej prismuknjen.

II.

„Vsak človek enkrat znori, če mlad ne, pa star,“ slišal sem včasih od starejših ljudij. Naš Ambrož je znorel ko je učakal trideseto pomlad po svojem rojstvu. Kaj je ljubezen, izvestno ni vedel. Od svoje rane mladosti pri tujih ljudeh pač ni okusil materinske in bra-

To nasprotuje vsem načelom pravičnosti in je vrh tega zelo nevarno, ker bi bili delavski poslanci skoro vsi judovski socijalisti.

Ta preuredba volilnega reda, ta udarec pravici in pravičnosti, ta nova zaslomba judov, brezvercev in revolucionarjev se dá izpeljati le če k temu pomorejo

Politični pregled.

Naš državni zbor bo le še kakih štirinajst dni zboroval, potem pa se zopet razide za cela dva meseca. Posebnega tudi zadnji čas ni nič storil. Sedanji vladi nasprotujoči poslanci so sicer sprožili marsikako dobro misel, ali vladne stranke so vse te nasvete odklonile. Jedino, kar se je dognalo, sta zakona gledé razprodaj in gledé pijančevanja. Od slednje imenovanega zakona imamo marsikaj dobrega pričakovati. — Drugega, politično važnega se ni zadnje dni nič zgodilo, če se ne oziramo na **shod staročeške stranke**, ki je novič pokazal, da je stranka popolnoma mrtva. — **Hrvatski sabor** se je sešel dné 26. m. m. Posebno važne bodo razprave gledé premembe mestnih volilnih redov. Vlada bi namreč vse občinske odbore rada spravila v madjaronske roke in je v ta namen izdelala rečeni zakon. — Na **Ogerskem** so zopet nastale velike homatiije. Sin rajnega poglavarja madjar-skih puntarjev Košuta se je namreč vrnil na Ogersko in je začel na nezaslišan način rogoviliti zoper našo državo in zoper našega cesarja. V mestu Debrecinu so se celo zgodile reči, katerih se ne upamo popisati. Madjarski

slovenski poslanci, kar jih stoji okrog Hohenwarta, slovenski katoliški poslanci. Zoper njih voljo se ta ne dá izpeljati. Izrekli so se za ta načrt in če bi se upali zanj glasovati in mu pomagati do veljave, potem bo ž njimi ostro obračunati.

vladi je to všeč, ker misli, da bo na ta način prisilila cesarja, da odobri cerkvenopolitične zakone. Cesar pa tega vsaj doslej vendar še ni storil in Bog daj, da tega tudi ne stori, nego spodi sedanje ministre ter izroči državno krmilo poštenim rokam. — **Mejnarodni položaj** se bo menda nekaj premenil. **Angleška** se je približala **Rusiji** in **Francoski** ter hoče ž njima stopiti v zvezo, ki bi bila seveda obrnjena proti trozvezi. — Na **Ruskem** je novi car ostal zvest načelom svojega očeta, vsaj v kolikor se je to doslej moglo spoznati. Nemci so pričakovali, da ga pridobé na svojo stran, a videti je, da se jim to ne posreči. — **Francoska** je začela vojno z divjaki, stanujočimi na afriškem otoku Madagaskar. — V daljni Aziji še vedno ni končana vojna mej **Kitajsko** in **Japonsko**. Japonska vojska je zavzela najznamenitejšo obmorsko trdnjavo kitajsko, imenovano Port-Artur. Sedaj jej je odprta pot v srce Kitajske in Kitajska se jej mora udati na milost in nemilost. Zmaga japonske vojske je posebnega pomena, zakaj to je zmaga evropske kulture nad azijsko divjaštvo.

tovske ljubezni. Požrl je mnogo norčevanja, a lepo besedo je slišal redkokedaj. Kdo naj bi se mu torej omilil, ko ga je vse zasmehovalo, vse zaničevalo. Ambrož ni sicer mnogo razmišljeval o tem, imel je premalo zdravega razuma, a vendar ga je zaskelilo, kadar je videl svoje vrstnike in vrstnice v živahnem pogovoru med seboj. Želel je iti k njim, — saj se je igral ž njimi v otročjih letih, a spomnil se je, da bi se mu smejali, da zanj ne marajo. Peklo ga je, neznosno peklo. Rad bi bil komu potožil svoje gorje, odkril svoje tugopolno srce, a ni ga bilo bitja . . . ni imel prijatelja. V takih slučajih, (bili so redki), ko se je za nekoliko hipov razvedril njegov mračni duh, zjokal se je Ambrož bridko, ko nedolžno dete. Če so ga vprašali, kaj mu je, nasmehnil se je, in „hi-bi-hi“ se je zopet jasno razlegal. A ostalo ni tako. Tudi trapasti Ambrož je moral okusiti slast ljubezni. Bilo je kakor pri vsakem drugem. Videl jo je, in običala mu je v srcu, globoko v srcu. —

Gori na Zgrivni, ne daleč od vasi, stanovala je cunjarica Jera. Opisoval je ne bodem natančneje, saj lepa ni bila nikdar, niti v svojem dvajsetem letu, kaj še le sedaj pri štiridesetih. Ostala je devica. Gospodinjala je sama v svojej slabej kočici katero je podedovala po materi. Hodila je od vasi do vasi, pobirala cunje in pro-

dajala razno drobnarijo. Jezik jej je tekel gladko, prav zgovorna ženska je bila ta Jera. Ljudje so govorili, da je petična. Mogoče, saj na denar je prežala ko pes na kost, štedila je pa tudi, ko le kdo. Skoraj vsak teden je šla s cunjami v mesto, nazaj je pa privlekla raznovrstno šaro. Kupčevala je in prodajala, — godilo se jej je dobro. Slednjič je prišel k njej še snubec v podobi Ambroža. Kaj, Ambrož jo je snubil?

Da, da, trapasti Polhovec. Le poslušajte, kako je prišlo do tega.

Polhovec je imel prenočišče in hrano po hišnih številkah, med katere je spadala tudi hišna številka na Zgrivni. Tako je zašel pustega jesenskega večera v Jerino kočico. Jera pa tudi ni bila umazana, da ne bi vedela, kaj se spodobi gostu. Zasukala se je, četudi bolj počasi, ter prinesla na mizo veliko skledo. Ambrož se ni branil darov Božjih in Jerinih, zajel je in zajemal prav pridno. Prisedla je tudi cunjarica. Teknilo jima je dobro. Razvil se je pogovor; seve v začetku o vremenu, a prišla sta z jedne strani na drugo, ter si mnogo povedala. Slabo je počival tisto noč Polhovec v Jerini koči. Razmišljeval je o tej ženski in ni se mu zdela napačna. A tudi cunjarica ni takoj zatisnila očij. „Hm, zdi se mi dober človek ta Polhovec, saj ni tako prismojen ne, kakor

Dopisi.

Iz Idrije, 15. novembra. [Izv. dop.] (Okrajna hranilnica in posojilnica. — Okrajna bolniška blagajnica. — Raznoterosti.) Začetkom novembra je začela poslovati v Idriji „Okrajna hranilnica in posojilnica, registrovana zadruga z neomejenim poroštvo.“ Ako se pomisli, da gre mnogo denarja iz Idrije in okolice v tuje, časih celo protinarodne hranilnice, in da potrebuje idrijski okraj mnogo posojila, kaže se njena ustanovitev prepotrebno. Kmeti dobivajo jako težko denar na posodo, pa povrhu še z visokimi, časih celo oderuskimi obrestmi. Se vé, da pa po zadnjem slučaju ni možno soditi na politično mišljenje, zato je pač nedostojno sredstvo, ako se je tega posluževala celo stranka pri najnovejših deželnozborskih volitvah. V tem oziru pač ni možno strankarstvo mej poštenjaki, tem manj, ker se samo obsojuje in — maščuje, kajti ko bi se obrnilo orožje, ne vem, kako bi izgledala zmaga nasprotnikov, ker večkrat je „oseba kristijanska — vest pa ciganska“. A pri nas na Kranjskem se žalibože vse opazuje in deluje s strankarskega stališča, celo ko se hoče postaviti spomenik za ves slovenski narod zaslužnemu možu . . . V narodnostnem oziru smo preveč oddaljeni, da bi mogli misliti v bližnji bodočnosti na združitev, zato smo tu odločni nasprotniki vsakega kompromisa, kajti on meri le na mlačnost in nebržnost ter škoduje le narodni stvari. — Vse kaj družega je pa na narodno-gospodarskem polji: tu nas veseli, da so se poprijeli dela z združenimi močmi tudi v Idriji z ustanovitvijo hranilnice in posojilnice. Ta utegne mestu mnogo koristiti tudi z ozirom na stanovanja, katera postajajo od dne do dne dražja, pa še dobiti jih ni možno, tako da se je pred kratkim

primerilo, da je bila družina s petero otroci brez strehe, na cesti. Država bi pač morala kaj več storiti in skrbeti za delavce, ko vidi, da je s stanovanji taka stiska! Ko se hranilnica ukrepi, storila bode lahko tudi ona mnogo v tem pogledu. A temu se je tudi nadejati, kajti zanimanje je za njo splošno. To kaže sosebno promet, kate-rega je imela v prvem tednu do 20 tisoč kron. Seveda se gorečnost za novo idejo prerada kmalu ohladi, vendar se pri Idrijski hranilnici in posojilnici tega ni bati, ker ima dobro in ugodno podlago. Obrestuje namreč po 4%, posojuje pa po 5%. Kakor sedaj stojé razmere, imela bode denarja dovolj na razpolaganje, da bi ga le še izposojevati imela komu! Pa tudi to se bode zgodilo, ko ljudje razvidijo, da v primeri z drugimi, večjimi hranilnicami, oziroma posojilnicami nimajo tukaj nikakih sit-nostij in stroškov. Zato se nadejamo, da bode jako dobro vspevala naša hranilnica in posojilnica, posebno ker ima jako spretno in izvrstno vodstvo: g. Ivan Gruden je predsednik, g. Drag. Šinkovec tajnik in g. Val. Lapajne blagajnik. — Pa še z drugo mislijo se pečajo tu pri nas: ustanoviti nameravajo posebno okrajno bolniško blagajnico. Ta misel se je porodila na bližnjem Vojskem, kjer so bili delavci-drvarji vedno nezavarovani za slučaj bolezni, dokler se ni potrudil zanje neumorni g. župan Andr. Čar. Misel je jako dobra, kajti središče vseh delavcev zapadne Notranske je le Idrija, a Logatec, kjer je sedaj bolniška blagajnica tudi za idrijski sodni okraj, je nam zelo od rok. Naš delavski stan v mestu in okolici bi se je z velikim veseljem oklenil, ako bi imela svoj sedež v Idriji in bi razvidel veliko korist te prepotrebne naredbe. — V kratkem Vam sporočimo kaj več o tem.

Ljudje mislijo. In še petdeset srebrnih tolarjev dote po vrhu, to je tudi nekaj. Jera, ta bi bil za te.“ Precej glasen je bil ta samogovor, toliko da se ni slišal v drugi konec koč, kjer je snival Ambrož. Jera ni pozabila drugo jutro naročiti Ambrožu, naj se še oglasi. Kedo bi se še torej ustavljal, ako te prosi tako lepo, ljubeznivo žensko bitje, kakor je bila Zgrivnova Jera, s priimkom cunjarica? Ambrož je obljubil da pride, prišel je in prihajal je večkrat. Ljudje so začeli stikati glave, in starikave babe so dognale za Zoretovim plotom, da se Ambrož, po domače Polhovec, in Jera z Zgrivne rada vidita. In videla sta se res rada. Ambrož se je smejal, ako so ga dražili, da ima Jero. „Rad jo imam, rad, hi-hi,“ odgovarjal je. Toda tako ni moglo ostati, to je uvidela tudi Jera. Treba se je poročiti. Povedala je torej to Ambrožu. „Hi-hi, poročiti se, hi-hi, saj res.“ Kaj se to pravi, poročiti se, je Polhovec vendarle vedel, saj je bil na vsaki svatbi.

Drugo jutro trkal je trapasti Ambrož na župnika vrata. Sicer ga je Jera naučila, kako se mora obnašati in kaj govoriti, a Ambrož je vse pozabil stoječ pred dušnim pastirjem. „Hi hi, včeraj sem bil tam gori, hi-hi. Rekla mi je, naj se poročiva, hi-hi.“ Z veliko težavo je

izvlekel župnik iz Ambroža, kedo bi se rad poročil. Toliko, da ni omedlel pri besedi „Zgrivnova Jera.“ „Križ Božji, kaj praviš, oženiti se hočeš z Jero, duša krščanska, saj nisi pri pravi pameti?“ Zdihoval je častitljivi mož, učil, prosil in svaril Ambroža, kolikor ga je mogel. Žalostnega srca je krevsal potem Ambrož gor na Zgrivno, kjer ga je čakala nevesta „lepa Jerica.“ „Kaj, poročiti naju nočejo? Ali nisva lepa zakonska dvojica?“ Tako je rentočila nevesta, kajti misel, da ne dobi onih srebrnih tolarjev v roke, jej ni dala miru. Tudi Ambrož se je kisló držal, a on ni mislil na dedščino, mislil je na Jerico.

III.

Prišla je mrzla zima v deželo. Ostra burja je tulila okrog vaških koč zanašajoč drobni sneg zdaj v to zdaj v ono stran. Bila je prava vijavica. Vsakdo se je najrajši tiščal gorke peči, nikogar nisi videl na vasi, le okrog Jerine koč je bilo živahneje. Zunaj pred hišo je sedel Ambrož in glasno jokal. Starikave babnice so javkale okoli njega, moledovale in prosile ga, naj se vendar upokoji. Toda ni se dal utolažiti, bridko je jokal, bridko, kot zgubljen sin. V hiši na odru je ležal mrlič — cunjarica Jera. Pri njej sta brleli s plapolajočim plamenom dve

— Kakor je razvidno iz navedenega, je v gmotnem oziru živahno gibanje v Idriji. A tudi v narodnem pogledu ne vlada popolna zaspanost, kakor bi se moglo soditi na prvi pogled. Vendar za danes nam ni možno poročati ničesar definitivnega; da bode pa radovednost večja, Vam povemo, da izveste bržkone kmalu važnih novic . . .

Iz litjskega okraja, 20. novembra. [Izv. dop.] (Nekaj o reji goveje živine.) Danes, t. j. po preteku četrtega leta, odkar je v veljavi zakon o povzdigi reje goveje živine, javljati mi je kaj malo dobrega o naših živinorejskih uspehih. Vender pa glede na bodočnost ne smemo molčati in opozoriti hočemo javno na nekatere nedostatke v tem pogledu. — Že o priliki letošnje dopuščevalne komisije pokazali so se prav žalostni rezultati. V našem okraji naštel se je namreč nekaj čez 5700 za plemo sposobnih krav in telic, za katere bi bilo treba po postavnem določilu vsaj 58 bikov-plemenjakov. Toda dopustilo se jih je samo 30, torej za celih 28 premalo! Tekom sledečih mesecev poprodalo se je od teh licencovanih plemenjakov, vsled raznih okolnosti in vsled ugodne cene več kot polovica, tako, da morajo sedaj živinorejci iskati bika ure in ure daleč in potem še z najneugodnejšimi uspehi. Ni čuda, da se dan na dan slišijo mnoge upravičene pritožbe. Seveda bi bila postavna dolžnost vsake občine vzdržavati, oziroma nakupiti zadostno število bikov; toda ako poznamo raz-

mere v naših občinah, mora nam biti na prvi pogled jasno, da je stvar tem potem neizvedljiva. V prvi vrsti so tu težave na gmotni strani, še večje pa pri pridobitvi dobrega bika. In zato treba bode druge poti, ako hočemo priti naprej. Brez dovolitev izdatnejših svot na pristojnih višjih mestih za vsakoletni nakup plemenske goveje živine posebno bikov, stvar nikdar ne bode napredovala, prej kot ne šla bo raje rakovo pot, ž njo pa vse naše kmetijstvo! — Treba bi bilo dalje živinorejce vzpodbujati za vzrejo in obdržavanje dobrih bikov posebno s tem, da bi se delile o priliki licencovanja primerne denarne premije, uspehi drugih krajev v tem pogledu bili so prav dobri. Dovolilo naj bi se več in manjših daril, s katerimi bi saj posestnik prevzel tudi gotove dolžnosti, tako posebno da pridrži obdarovanega bika gotov čas v oni občini, za katero je dobil dopustilo. — Spremeniti pa bi bilo treba tudi sestavo dopuščevalne komisije, in sicer tako, da bi ne povzročila sedanjih večkrat velikih stroškov, ob enem pa da bi bilo omogočeno živinorejcem tudi izvan določenega časa pripeljati novokupljene bike pred komisijo, kar sedaj skoro ni mogoče. — Marsikaj dalo bi se še navesti in tudi s praktičnimi vzgledi podpreti, tako posebno glede kazni in kazenske pravice pri prestopkih gori omenjene postave, a naj se vsaj prej navedeno ne presliši pri odločilnih faktorjih.

sveči. Pri topli peči so se pogovarjali vasovalci, ki so prišli kropit. „Glejte si no“, oglasi se berač Gregec, „kdo bi sanjal, da bo sedaj po njej, sedaj, ko se je mislila možiti. Kaj to, če je zadnji čas zvihrala za tem Ambrožem, bila je le dobra ženska. Kedar sem priberačil k njej, dobil sem lep dar. Saj pravim, škoda je je, imela je usmiljeno srce.“ Končavši svoj govor obriše se okrog očij. „Da, res je tako,“ pridene starikava ženica. „Tega jej ni zameriti, saj z Ambrožem ni imela nič pregrešnega. Vsakemu je nekaj usojenega, njima je bila pa ljubezen. Bog ji zdaj grehe odpusti! Predvčerašnjim sva še govorili. Svetovala sem jej, naj ne gre v takem vremenu v mesto. Slušala me ni. Danes zjutraj pa zaslišim Ambroža kričati na vasi: „Umrla je, umrla je Jera!“ Vzamem palico in hitim na prag. Kaj vidim! Štirje možje prineso cunjario Jero — mrtvo. Našli so jo neki zmrzlo na križpotji. Bog jej grehe odpusti, bila je dobra duša.“ Tako so govorili vasovalci ter razkladali na dolgo in široko vrline in slabosti rajnice. Zunaj na mrazu je ihtel Polhovec. Kaj ne bi! Saj mu je umrla nevesta, ljubica ali kar že hočete. Res ni ž njo Bog vedi kolikokrat govoril, odkar so mu župnik prepovedali zahajati na Zgrivno, mislil tudi ni na ženitev več, a ljubil jo je še vedno, ljubil do groba. A ona? No, ona je bila bolj osorna proti njemu. Odkar jej je splavalo petdeset srebrnih tolarjev

po vodi, ni se zmenila več za ženina Polhovca. Take so neveste!

Snežilo je, kakor bi pleve trosil, ko se je vil mal sprevod vaščanov na pokopališče. — Lopate zazvené, in črna prst se vsiplje na leseno posteljo mrliča. Žalostno pojo zvonovi z vaškega stolpa, Ambrož vzdihuje na grobu, in ostra burja mu brije v obraz. Končan je pokop.

* * *

Kaj naj še pristavim? Jerina koča na Zgrivni je ostala Ambrožu, njeno premoženje so dali pa cerkvi. Ali ga je bilo veliko ali malo, ne vem. Če smemo verjeti ljudem, imela je dosti Jera, saj je bila skopa. Polhovec se je odslej vidno staral. Zahajal ni med svet, živel je sam zase. V dedni kočici je gospodaril in gospodinjl, kuhal, šival in pral. Ker ni imel družega dela, začel se je ubijati z metlarstvom.

Ob nedeljal je prisopihal z butaro metlá v vas prodajat pod lipo svoje izdelke. Dobička ni imel, a izhajal je lahko, saj je bil z malim zadovoljen. Slabiel je vedno bolj in bolj, dokler ni popolnoma onemogel. Lansko zimo je sklenil svoje žalostno življenje. —

Slovenske in slovanske vesti.

(Shod zaupnih mož v Ljubljani.) Ker nam za današnjo številko ni bilo mogoče napraviti obširnega popisa dne 29. t. m. zvršivšega se shoda zaupnih mož v Ljubljani, priobčimo ga prihodnjič, za danes konstatujemo samo, da je bil shod sijajen. Udeležilo se ga je blizu 500 oseb, sami odlični, ugledni in uplivni možje. Zborovanje je trajalo ves dan. Izmed naših političnih zastopnikov so bili navzočni drž. poslanci dr. Ferjančič, grof Koronini, dr. Gregorčič, Nabergoj in Kušar, potem kranjski deželni poslanci dr. Tavčar, Hribar, Lenarčič, dr. Bleiweis, Svetec, Kersnik, Murnik, Arko, goriški dež. posl. dr. Grča in dr. Rojc in isterski deželni posl. Mandić.

(Potrjen zakon.) Cesar je potrdil načrt zakona, ki ga je bil sklenil deželni odbor kranjski, po katerem se občinska cesta, ki se pri Bregovici loči od kočevsko-črnomalske deželne ceste in vodi skozi Spodnje nemške Loke zopet do deželne ceste, uvrsti mej deželne ceste in se opusti 2653,8 m. dolgi del deželne ceste, ležeči mej kilom. 21 + 599 m. in kilom. 24 + 253,3 m. ter se uvrsti v kategorijo okrajnih cest.

(Kolektivna zadruga.) Deželna vlada kranjska je dovolila, da se združijo tri obrtne zadruge v Radeškem sodnem okraju v jedno kolektivno zadrugo in je potrdila dotična pravila.

(Za povzdigo konjereje) je samostojni konjarski odsek kranjske kmetijske družbe tudi letos oddal devet žrebic pingavske pasme za polovico cene znanim konjerejcem v okrajih Ljubljanske okolice, Kamnik in Kranj v daljno rejo. Pri letošnjem premovanju konj v Bohinjski Bistrici se je pokazal znaten napredek in so se opozorili konjerejci na nekatere nedostatke. To premovanje je tudi privabilo mnogo tujih kupcev in je bila živahna kupčija. Največ žrebet se je prodalo na Koroško in na Solno-graško.

(Kamniška železnica) preide menda v kratkem v državno last. V soboto so imeli delničarji Kamniške železnice na Dunaji izreden občni zbor, na katerem je načelnik upravnega sveta, dvorni svetnik Liharzik, naznanil, da je vlada z razpisom z dne 15. oktobra izjavila, da namerava na temelju zakona z leta 1893. podržaviti lokalno železnico Ljubljana-Kamnik. Občni zbor je načelnistvo pooblastil, da izvrši likvidacijo omenjenega železniškega podjetja. Glavnica Kamniške železnice obstoji iz 564.800 gld. v prioritetnih in 340.000 gld. v glavinskih delnicah. Železnica, ki je 23 kilometrov dolga, izročila se je bila — kakor znano — leta 1891. javnemu prometu.

(Jedina nemčurska občina v Savinjski dolini) je v Št. Petru. Pri zadnjih občinskih volitvah so namreč zopet zmagali pristaši župana Jožefa Lenko-ta, po domače Martinca. Ako bi sosedni narodnjaki in domači neodvisni posestniki le malo bolj odločno postopali, bi bila že zdavnaj izginila ta pega v odlično-narodni Savinjski dolini.

(Celjsko vprašanje.) Vlada je pač obljubila, da ustreže stari slovenski želji in ustanovi v Celji ne para

lelke, pač pa samostojno nemško slovensko gimnazijo, a kaže se, da se svoje obljube že kesa. Celjski okrajni glavar dr. Wagner je prišel te dni v Žalec in rotill nekatere merodajne gospode, naj prosijo, da se obljubljena gimnazija ne ustanovi v Celji, ampak v Žalcu. Svoje prigovarjanje je podprl s tem, da je že gotovo, da vlada obljubljene gimnazije ne ustanovi v Celji. Videl je pač, da mu Žalski rodoljubi nič preveč ne zaupajo, zato je hitel tudi v Št. Jur in pregovoril ondotne rodoljube, da so podpisali prošnjo, naj se obljubljena gimnazija ustanovi v Št. Jurju. Žalčani so bili v tem sklenili, da nečejo prositi za gimnazijo, a tudi Št. Jurski občinski odbor je preklical prošnjo nekaternikov in se izrekel za to, da se obljubljena gimnazija ustanovi v Celju. Slovenski poslanci so v drž. zboru vprašali vlado, ali je Wagner postopal po naročilu vlade ali na svojo pest, pa niso dobili odgovora.

(Ravnopravnost na Primorskem.) Na Primorskem se godé čudne reči. Vlada se boji Lahov, sicer bi danes izdanih ukazov jutri ne preklicevala. Te dni so se v notranjih prostorih sodišča v Piranu in v Tržiču napravili dvojezični napisi, komaj pa so začeli Lahi malo kričati, je vlada dala te napise zopet odstraniti. Pač čudno! Takih razmer ni v nobeni drugi evropski državi!

(Javni shod na Koroškem.) Shod, ki ga je priredilo kat. pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Štebnu pri Maloščah, se je izvršil jako lepo navzlic temu, da so nekateri nasprotniki zopet hoteli s surovostjo poseči vmes. Kakor so v Šmohorju začeli svoje stališče braniti s kamenjem, tako so nadaljevali tudi tukaj. Pač žalostno za stranko, ki si ne zna več drugače pomagati. Shoda se je udeležilo okolu 150 slovenskih posestnikov, ki so pazno poslušali razne poučne govore gg. Gr. Einspielerja, Val. Podgorca, F. Kanduta. Mej zadnjim govorom, ko je ravno g. Einspieler omenjal zadnjih volitev v Ziljski dolini in kako so nasprotniki metali kamenje v Šmohoru, je priletel kamen na okno. Ni se moglo v temi dognati, kdo je na ta način hotel pokazati svojo nemško naobraženost. Po shodu je bila živahna domača zabava, pri kateri so prav dobro prepevali vrli Štebenski fantje. Vmes je bilo mnogo navdušenih zdravic.

(Občinske volitve v Spodnjem Dravogradu) na Koroškem so bile prav živahne in so se vršile „v znamenji kamnja“, ki je pri koroških Nemcih vselej v navadi, kadar si s poštenimi sredstvi ne upajo več doseči svojih namenov. S skrajnim pritiskom so nemčurski „purgarji“ za zdaj še zmagali. Pobili so g. proštu okna, ker se je postavil na slovensko stran. V tretjem razredu so zmagali po dolgem boju Slovenci, v drugem razredu pa sta voljena dva slovenska in dva nasprotna kandidata, ker so nekateri slovenski volilci prezgodaj odšli. V prvem razredu pa so zmagali nasprotniki. Toda ni še vseh dni konec in kar zdaj ni bilo mogoče utegne se zgoditi prihodnjič.

(Nadaljevalna obrtna šola v Gorici) se je že odprla. Pouk je vsak torek, četrtek in soboto od 5. do 7. ure. Vpisalo se je 28 učencev. Ta šola bode neizmerne koristi za Goriške Slovence, ako bodo vsi rodoljubi skrbeli za to, da jo bodo prav pridno obiskovali obrtni učenci.

(Koroška kmetijska družba in Slovenci.) Ako-pram ima koroška kmetijska družba izbornega slovenskega potovalnega učitelja dra. Kramarja, usiljuje Slovincem vender, kjer le more, nemškega svojega tajnika. Tako je nedavno ta slovenščine ne večji mož nemški

predaval v slovenskih Libeličah. Zdaj pa ga je zopet poslala družba v slovenske Gorice na Zili, da je govoril o živinoreji, seveda nemški. Družbin list pravi, da je prišlo 82 poslušalcev, večinoma Slovencev, ki so nemški govor popolnoma razumeli. To pač ni res. Če bode družba postopala tako, se ne bode čuditi, da dozori skoraj misel, ki se je izrekla na velikem shodu v Celovcu, da se ustanovi posebna kmetijska družba za koroške Slovence.

Razne vesti.

(Sumnega moža) so prijeli redarji in orožniki na Ljubljanskem južnem kolodvoru. Imenuje se Matevž Lumar iz Finkovega. Hotel se je ravnati s poštnim vlakom. Nanj leti sum, da je izvršil neki umor v velikolaškem okraji. Našlo se je pri njem več denarja in popotni list za Ameriko. Izročili so ga okrajnemu sodišču v Velikih Laščah.

(Nevzdigneni dobitki) Splošna je dandanes tožba o pomanjkanju denarja. Vender bi človek mislil, da ta tožba ni utemeljena, ako se pomisli, da se za lepe svote denarja, ki čakajo svojega gospodarja, nikdo ne oglasi. Tako je n. pr. pri Ljubljanskem loterijskem posojilu na razpolaganje 214 dobitkov, ki so že pred leti bili izžrebani, katerih lastniki pa se do sedaj še niso oglašili. Nevzdignena sta dva glavna dobitka po 25.000 gold. in sicer srečki štev. 25.456 in 70.102, nadalje štev. 36.052 z dobitkom 15.000 gld., št. 44.985 in 51.192 z dobitkom po 600 gld., štev. 63.887 z dobitkom 500 gld.; razven teh je nevzdignjenih še 208 dobitkov po 30 gld. Kakor se nam poroča, iznašajo nevzdignjeni dobitki 5% do sedaj izžrebanih dobitkov Ljubljanskega loterijskega posojila.

(Roparski napad na pošto.) Na cesti iz Logatec proti Godoviču je prišel dne 11. m. m. okoli 6. ure zvečer poštnemu hlapcu, ki je vozil prazni poštni voz, nasproti neznan človek in ga začel izpraševati za več rečij. Ko je potem neznanec zahteval, naj hlapec ostavi konje, češ, da jim bode dal kruha, zdelo se je to hlapcu sumno, zlagal se je neznanecu, da sta v vozu dva potnika, ob enem pa je pognal konje. Neznanec je na to ustrelil na hlapca, ki je kar najhitreje možno vozil proti Godoviču. Mej potom je srečal izvoznika Kosa in pa voz rudniškega ravnateljstva, katera je obvestil o dogodbi. Voznik rudniškega voza je takoj obrnil in naznanil vse orožnikom. Odšla sta takoj dva orožnika na lice mesta, a napadalec je bil izginil. Voz ni nič poškodovan. Napadalec je bil star kakih 25 do 30 let, temno oblečen in utegne biti po govoru sodeč kak italijanski delavec.

(Velika nesreča na Reki.) Pri zgradbi nove gubernijalne palače na Reki sta se podrla dva stebra, držeča srednje zidovje, ki se je vsled tega tudi zrušilo. Pod razvalinami bilo je pokopanih mnogo delavcev. Izvlekli so 5 mrtvih in 12 ranjenih.

(Umrli skupuhinja.) V Trstu so našli te dni 65letno starko Antonijo Alberti mrtvo v postelji. Bržkone jo je po noči zadela kap. Pokojnica je bila neverjetno skopa in si ni privoščila več nego po 8 krajcarjev na dan. Našli so pri njej 4 hranilnične knjižice, na katere je vloženih blizu 1000 gld.

(Najden človešk kostnjak.) V kamnolomu pri Okroglem je našel te dni delavec Jernej Sajovic iz Nakla ostanke človeškega kostnjaka, ki je utegnil biti tam zakopan že kakih 20 let. Ostanke so se prenesli na pokopališče.

(Nesreče v rudnikih.) Nova nesreča, ki se je zopet pripetila v premogovih jamah v Mostiču, kjer je bilo ubitih po eksploziji okoli 20 rudarjev, je oživila spomin na veliko Karvinsko katastrofo, na katero se je že pozabilo nekoliko. V poslednjem času so se dokončala dela v rovu sv. Frančiške in se je zopet spravilo na dan več mrtvecev, ki so pri prvih rešilnih delih ponesrečili. Trupla so seveda po tolikem času taka, da ni moči konstatovati identičnosti posameznih ponesrečencev. V ostalih rovih se bodo dela še nadaljevala in se je zopet zbrala komisija v Karvinu, da se posvetuje o tem, kako naj se to izvrši.

(Umor v železniškem vagonu.) Vračajoč se iz Budimpešte v Beligrad je bil umorjen v vagonu nek Janić iz Kovina. Prodal je v Budimpešti za 12.000 gld. prascev. Neznani lopovi so ga baje napadli in oropali, potem pa umorili in truplo vrgli iz vagona. Tako poročajo Beligradske listi. Dozdaj se je dognalo le toliko, da je Janić res izginil.

(Pohani črvi.) V šanskih državah blizu kitajske meje zavživajo prebivalci navadne črve, katere si pripravijo na nastopni način. Črve polagajo v lonec z mlekom, ki se mora ponoviti vsak dan. Črvi se tako zrede, da postanejo debeli kot svinčnik in čisto beli in čisti, ker so se iznebili vseh peščenih in zemljastih tvarin. Tako pitani črvi se potem povaljajo v maslu in ribanem kruhu in pohajo. V skledi so videti kakor makaroni in imajo baje slasten ukus. Kdor ne veruje, lahko poskusi.

(Okameneli gozd.) Cel okamenel gozd močvirnih cipres, kakor so še dandanes v Ameriki, se nahaja blizu vasi Gross Reschen pri Senftenbergu na Saksonskem. Mej rujavim premogom, ki se vidi na površji in sega precej globoko, je cela množina ostankov od deblov nekdanjih močvirnih cipres. Debla stoje pokonci in so po jeden do dva metra visoka in do tri metre široka. Ni dvoma, da so drevesa zrastle na tem mestu, kjer so pozneje okamenela.

(Muogo premijevana tovarna.) Znana tvrdka Ph. Mayfartha & Co. c. kr. izključno priv. tovarne poljedelskih strojev na Dunaji, v Berlinu in v Frankobrodu ob Majni, ki so na vseh tu in inozemskih razstavah za svoje izvirne proizvode bile odlikovane z več nego 350 prvimi darili in svetinjami, je letos premijevana z naslednjimi odlikovanji: Dunaj: razstava živine, srebrna drž. svetinja;

Lvov : deželna razstava, srebrna drž. svetinja; Wels (gor. Avstrijsko) srebrne drž. premije diploma; Baden pri Dunaji: bronova drž. svetinja; Bruck ob Litavi: častna diploma kot I. in najvišje odlikovanje; Schärding (gor. Avstrijsko) priznanje za mline za debelo moko; Martonvásár (Ogersko) častna diploma; Köflach (Štajersko) častna priznanja; Rohrbach (gor. Avstrija) srebrna svetinja kmetijske družbe; Neunkirchen (nižje Avstrijsko) srebrna drž. svetinja; Kosebuz, zlata svetinja, Berlin, velika bronova svetinja; Frankobrod ob Majni razstava

živil itd. drž. premija prusk. poljedelsk. ministerstva in zlata svetinja; Frankobrod ob Odri, srebrna svetinja, častna premija in srebrna prov. svetinja za zasluge; Friedberg (Hesensko) diploma priznanica I. razreda; Erfurt, častno priznanje; Sprendlingen, srebrna svetinja; Darmstadt: častni diplom; Moguč, srebrna svetinja; Saarburg: pohvalno priznanje; Bayreuth: srebrna svetinja; Drždani: zlata svetinja; Petrograd: velika zlata svetinja.

Poučne stvari.

Kako ravnati s čebelami.

Sploh se misli, da se čebele privadijo človeku in da čebelarja, ki ima vedno opraviti z njimi, ločijo od tujca. Ta misel je popolnoma napačna in ni utemeljena. Iz naslednjega bode razvidno, da se mora le človek privaditi čebelam, ako hoče imeti dobiček od njih. Čebela je žuželka, ki je svojo naravo tisočletja ohranila neizpremenjeno (kakor sploh vse žuželke). Čebela se ne dá udomačiti, rekši, ne more se navaditi, da bi spoznala človeka, t. j. ločila tujca od domačina. Povsem drugačni so odnosi pri čebeli, kakor pri drugih, više izobraženih živalih, katere človek za gladom lahko ukroti in na sebe navadi. Čebele v duplu niso nič bolj divje nego one, ki jih imamo v čebelnjakih. Čebele se torej ne priučijo spoznavati in razločevati človeka — pa če pa se lahko človek navadi na nje tako, da mu je lahko vsako opravilo z njimi. To pa je velike važnosti, ako hočemo s pridom čebelariti v panjih s premakljivim satovjem, kajti tu moramo biti vedno pripravljeni prepričati se o vsebini vsakega posameznega panja. Bodisi da delamo umetne roje, ali da združujemo, ali gledamo, koliko medu ali zalege ima panj, vselej ga moramo odpreti in satove iz njega jemati. Večkrat se je treba prepričati ali ima panj matico; posebno ob času plojenja v maji in juniji. Čebelar, ki ima čebele v svoji oblasti, bode vsako izmed navedenih opravil izvršil dobro, brez truda, in le redkokdaj ga bo katera pičila. Začetnik in sploh nevajen človek bode pa s svojim nerodnim obnašanjem čebele tako razdražil, da ne bode mogel doseči ničesar. Kdor torej hoče, da ga čebele ne bodo pikale, temveč se mu pokorile, biti mora miren in ne razburjen. S pogumom se mora lotiti vsakega dela, previdno in z neko gotovostjo naj odpira panje, satove naj obeša v prazen panj. Nikdar naj se ne loti tega dela s tresočimi rokami in z znojem na čelu, ker na ta način ne bode le nič dosegel, ampak mnogo pokvaril in popolnoma izgubil veselje do čebelarstva. Isto velja pri ogrebanju rojev in v mnogih drugih slučajih. Ni prav zavijati si obraz in roke v nepotrebne mreže, ker si s tem delovanje neznansko otežimo in povečamo nerodnost. S tem se sicer obranimo pikov, ali zaželenega uspeha nikakor ne dosežemo, bodisi pri katerem koli opravilu.

Pripravljanje zgodnjega semenskega krompirja.

Semenski krompir se mora izbrati koj takrat, kadar ga izkopljemo. Semenski krompir mora biti zdrav ter popolnoma dozorel; debelosti naj bode srednje, ker baš tak krompir ima navadno najkrepkejša očesa. Prezgodnje kaljenje semenskega krompirja moramo pa kolikor možno zaprečiti, ker bi tak krompir sicer ne poganjal dovolj

krepko, zato ga moramo spraviti v suhe in zračne prostore. Proti koncu meseca januarja naj se semenski krompir vzame iz zimske shrambe ter naj se preišče. Izbrani zdrav krompir naj se potem spravi v kak kraj, kjer se kuri, ter naj se po tleh razloži gomolj poleg gomolja, da se tam posuši. S tem, da pustimo krompir, da se posuši in ovane, hočemo uničiti snovi boleznim, ki se morebiti še nahajajo v krompirju, ter ob enem okrepiti krompirjevo kalilno moč, da bode kasneje krepkeje rastel. Po dveh ali treh tednih se spravi posušeni krompir v ploščate jerbaze. Ako se nam nekateri gomolji zde predebeli, ter mislimo, da jih bo treba prerezati, potem je najbolje, če storimo to sedaj, ko spravljamo krompir v koše. Paziti pa moramo, da ima vsak kos dve ali tri prav zdrava očesa. Koši se potem pregrnejo in postavijo na topel kraj ali pa obesijo pod strop. Kmalu za tem začne tak krompir kaliti. Očesa začno počasi poganjati, najprej so svetle boje, postanejo pa temnozeleni. In ravno tako stisnjene zrastle kali so na pravem mestu; dolge šibke kali, podobne volnatim nitim, ne vspevajo skoro nikdar, in če bi tudi vspevale, se krompir, katerega sadimo s takimi kalmi, prav počasi razvija in poganja; zato pa ne dosežemo svojega namena, da bi dobili zgodnjega krompirja.

Krompirjevec kot krma.

Krompirjevca, posebno če je še v cvetji in nima še nezrelega sadu, ni nič kaj varno pokladati živini; kajti tak krompirjevec prav rad provzroča bodenje (klanje, koliko) in smradljivo lijavico. Isto tako je zdravju nevaren umazan, na pol gnil ali vel krompirjevec. Krave, katere so se preobjedle zelenega krompirjevca, začno se večkrat močno tresti, poloti se jih večkrat tudi besnost, omrtvica ali napetost. Prigodilo se je, da so od devetih goved, ki so jedla blaten krompirjevec, obbolele 4 krave in 4 biki za omrtvico, ena krava je pa celo crknila. Pott pravi, da se slabi učinek krompirjevca, ako se mu pri okisanju (v tem slučaju mora krompirjevec biti seveda popolnoma zdrav) primešajo še druge krmilne snovi, sicer zmanjša, da pa mora biti teh snovi najmanj tretjina vse zmesi. Sploh se mora pa tudi pri pokladanju take zmesi jako previdno postopati.

Nekaj o drevju po travnikih.

Drevje, ki raste po travnikih, se mora vedno za meter na okoli obdati z ograjo. Mladim drevesom, ki svojih vlaknatih korenin niso še pognala izven kolobarja, delo bo prav dobro, ako se ta kolo ar prekoplje ter se iz njega odstrani trava in druge rastline, kajti potem

bode vlažnost laže dohajala do njih. Pa tudi starejšemu, posebno pa sadnemu drevju tako okopavanje jako prija. Izvrši naj se pa jeseni. V tem času se namreč z okopavanjem okoli dreves uniči premnogo mrčesov in ličink, ki bi radi tu prezimili. Iz tega namena je dobro okopavati tudi ona drevesa, ki rastejo na polji. Taki kolarbarji imajo pa za drevesa na travnikih še neki drug važen pomen. Znano je, da se pri košnji drevesa prav pogosto poškodujejo s koso, in večkrat se je primerilo, da so prav lepa drevesca kar hipoma nehala rasti ter začela hirati, ne da bi bil znan kak poseben vzrok temu ne dostatku. Ko pa so tako drevje pri tleh natančneje preiskali, zapazili so več po kosi prizadetih vodoravnih in poševnih zasek. Ker so pa take rane težko in večkrat tudi sploh neozdravne, ravnaajo naj se naši čitatelji po zgoraj navedenem navodilu.

Hmeljeve ovijače (trte)

so prav trdna in močna povez za sadno drevje. V ta namen poreži jih jeseni, posuši in hrani do pomladi. Predno jih rabiš, namoči jih za kakih 12 ur v vodi.

Tržne cene v Ljubljani

dne 1. decembra t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	60	Špeh povojen, kgr.	—	62
Rež,	5	10	Surovo maslo, "	—	75
Ječmen, "	5	20	Jajce, jedno	—	03
Oves, "	5	50	Mleko, liter	—	10
Ajda, "	6	70	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, "	5	50	Telečje	—	68
Koruza, "	6	50	Svinjsko	—	60
Krompir, "	2	45	Koštunovo	—	38
Leča, "	11	—	Pišanec	—	35
Grab, "	11	—	Golob	—	16
Fižol, "	9	—	Seno, 100 kilo	—	187
Maslo, kgr.	—	92	Slama,	—	160
Mast, "	—	64	Drva, trda, 4 metr.	—	720
Špeh frišen	—	54	" mehka, 4	—	520

Povsod se iščejo osebe, ki imajo obširne zveze in konfekcije in bi bile voljne, prevzeti majhno zastopstvo. — Ponudbe naj se vpošljejo pod „X Y“ upravnistvu „Rodoljuba“. (30—2)

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 17. novembra: 61, 38, 87, 7, 52.
 Gradec, dné 17. novembra: 45, 81, 21, 18, 88.
 Trst, dné 24. novembra: 55, 48, 6, 12, 24.
 Linc, dné 24. novembra: 75, 44, 42, 29, 11.
 Praga, dné 28. novembra: 6, 4, 77, 49, 19.
 Brno, dné 21. novembra: 85, 47, 60, 81, 15.

Odda se v najem za več let hiša

pripravna za vsako obrt, s kuhinjo, petimi sobami, kletjo in zraven pripadajočim vrtom, stoječa tik ceste pri kolodvoru v Rakovniku, p. Medvode. — Ponudbe vzprejema in pojasnila daje gospa **Marijana Gaber**, posestnica v Rakovniku. (32—1)

(13—11)

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

po najnižjih cenah pod najugodnejšimi pogoji pošilja pod jamstvom in na poskušnjo.

IG. HELLER, DUNAJ
 2/3 Praterstrasse Nr. 49.
 Bogalo tlastrvano 192 strani obsežni cenik v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj zastoj.
 Preprodajati se ličeje.

Za zimsko-hlevno-krmljenje!

Stroje za pridelovanje krme,
 Rezalce krme in rezanice,
 Rezalce repe in krompirja,
 Mline za debelo moko in za zmlinčenje,
 Stroje za parjenje živinske klaje,
 Premične štedilne kotlovne peči
 za živinsko klajo i. t. d.

dalje:

Stroje za luščenje koruznih storžev,
 Čistilnice za žito, — Trieure-stroje za sortiranje,
 Stiskalnice za seno in slamo, ki se z roko gonijo,
 premične in nepremične, proizvajajo v najizbornejši,
 (28—4) priznani dobri konstrukciji

PH. MAYFARTH & CO.

Ces. in kralj. izključlj. privil.

tovarne kmetijskih strojev, železolivnica in parne fužine.
 Dunaj, II., Taborstrasse št. 76.

Katalogi brezplačno. — Zastopniki in preprodajalci se iščejo.

Založba tovarne pri

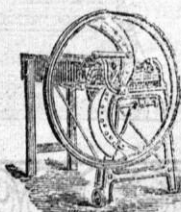
Franju Detter-ju
 V LJUBLJANI

Stari trg št. 1.

Tu se dobivajo najbolji različni kmetijski in drugi stroji, posebno izvrstni

slamarezni stroji
 vsake vrste.

(26—5)

Dalje se dobivajo tudi klinje (noži) za različne slamoreznice iz finega angleškega jekla, kakor tudi vsakovrstni deli strojev.

Za stroje se jamči.

V vsakej fari in krajni občini postavlja se razumna spoštovana in denarno zanesljiva oseba kot

zaupni mož

z dobrim postranskim zaslužkom. — Pismo naj se pozveduje pod „201.191“, Gradec, poste restante. (5—20)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (3—21)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavoprsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni ako se naroča po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy

lekár zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Za želodec:

Marijinoeljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skaženem želodci. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski cvet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

(14—14)

Vizitnice in *kuverte s firmo*
priporoča „*Narodna Tiskarna*“.

Odlikovan v Trstu 1882. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (2—22)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigliva opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.